

RAAHEN TAITEEN PERUSOPETUKSEN
YLEISEN OPPIMÄÄRÄN
OPETUSSUUNNITELMA 2018

KUVATAIDE JA KÄSITYÖ

1.	OPETUSSUUNNITELMA	2
1.1	Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet	2
1.2	Opetussuunnitelman laatiminen	2
1.3	Opetussuunnitelman sisältö	3
1.4	Raahe-opiston toiminta-ajatus.....	3
2.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET.....	4
2.1	Taiteen perusopetuksen tehtävä	4
2.2	Taiteen perusopetuksen arvopohja	4
2.3	Oppimiskäsitys	4
2.4	Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.....	5
3.	OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
3.1	Oppimisympäristöt	6
3.2	Toimintakulttuuri	6
3.3	Rakenne ja laajuus	7
3.4	Oppimäärän yksilöllistäminen ja opintojen hyväksi lukeminen	7
3.5	Arviointi ja todistus	7
4.	KUVATAIDE.....	9
4.1	Varhaisiän kuvataidekasvatus.....	9
4.2	Kuvataiteen yhteiset opinnot	10
4.3	Kuvataiteen teemaopinnot.....	16
4.4	Työtavat kuvataiteen opetuksessa	21
4.5	Oppimisen arviointi kuvataiteen perusopetuksessa	21
5.	KÄSITYÖ.....	22
5.1	Varhaisiän käsityökasvatus	22
5.2	Käsityön yhteiset opinnot	23
5.3	Käsityön teemaopinnot.....	28
5.4	Työtavat käsityön opetuksessa	33
5.5	Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	33

1. OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §). Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteenperusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jokainen Meri-Pohjolan opistopiiriin kuuluva kansalaisopisto päättää laajalla yhteistyöllä työstetyn opetussuunnitelman sisältöjen muokkaamisesta oman opiston tarpeiden mukaiseksi, opetussuunnitelman käytöstä, käyttöönotosta oman opiston tarpeiden ja resurssien mukaiseksi

Raahe-opisto tarjoaa lapsille yleisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti opetusta kuvataiteessa ja käsityössä. Opetussuunnitelman hyväksyy Raahen kaupungin tulevaisuuslautakunta kesäkuussa 2018. Opetussuunnitelma on tehty Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti huomioiden paikallisen toimintakulttuurin ja Raahen olosuhteet. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä Raahe-opiston ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus. Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä laajan verkoston kanssa. Raahessa opetussuunnitelman laatimisessa on myös oppilaiden ja huoltajien näkökulmat huomioitu. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmapirosessin onnistumista käytännössä. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman toimivuutta ja toteutumista arvioidaan aina lukuvuoden päättyessä. Mikäli opetussuunnitelmassa havaitaan muutostarpeita, voidaan opetussuunnitelmaa muokata toimivammaksi ja hyväksyttää muutokset tulevaisuuslautakunnalla.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet, joita täydennetään myöhemmin
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvataan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

1.4 Raahe-opiston toiminta-ajatus

Raahe-opisto on aktiivinen toimija, jonka toiminta on avointa, yhdenvertaista ja tasa-arvoista. Opisto tarjoaa kaikille mahdollista, yleissivistävää vapaa-ajan harrastustoimintaa ja koulutusta. Raahe-opiston toiminta luo kaikille ikäryhmille hyvinvointia, lisää ihmisten työkykyisyyttä, ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää yksinäisyyttä kaikissa ikäryhmissä, ylläpitää senioreiden toimintakykyä sekä toimii kuntalaisten kohtaamispaikkana ja lisää sosiaalisia kontakteja. Opiston tavoitteena on parantaa kuntalaisten toimintaedellytyksiä yhteiskunnassa kaikissa elämänvaiheissa.

Taiteen perusopetuksen toiminta-ajatus ja arvot pohjaavat opetussuunnitelman perusteiden ja Raahen kaupungin arvoihin. Raahe-opiston taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetukseen (813/1998). Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä opetussuunnitelman perusteissa (määräys OPH-2069-2017), joiden pohjalta tämä opetussuunnitelma on laadittu.

Taiteen perusopetuksen opetushenkilöstön kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998). Raahe-opiston rehtori on vastuussa opetuksen järjestämisestä ja päätoimiset virassa olevat opettajat opetuksen suunnittelusta. Taiteen perusopetusta kehitetään ja arvioidaan vuosittain yhteistyössä rehtorin, opettajien ja alueen muiden taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja kehitetään ainealoittain.

2. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan taiteen perusopetuksella tarkoitetaan tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on laadukkaan ja monipuolisen taideopetuksen kautta tarjota lapsille ja nuorille mahdollisuus tehdä ja kokea taidetta. Taideharrastuksen kautta opiskelijat saavat elinikäisen rakkautta taiteeseen ja siitä tulee luonnollinen osa opiskelijoiden elämää. Opetuksella edistetään kaikille kuuluvaa kulttuurista osallisuutta ja aktiivista toimijuutta niin taiteen kentällä kuin laajemmin yhteiskunnassa. Taideopetuksen tavoitteena on auttaa ymmärtämään kunkin taiteenalan perintö ja yhteiskunnallinen merkitys. Paikalliskulttuuria, historiaa ja lähiympäristöä hyödynnetään oppimisen paikkoina ja taidetyöskentelyn lähtökohtina samalla kun oma tekeminen liitetään laajempaan taiteen tekemisen perinteeseen. Raahen opiston taiteen perusopetuksen opinnoissa hyödynnetään luovasti Raahen värikästä historiaa, vahvaa kulttuuriperinnettä, merellisyyttä sekä ympäröivää luontoa.

2.2 Taiteen perusopetuksen arvopohja

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta moniarvoisen ja uudistuvan kulttuuriperinnön pohjalta taiteen keinoin. Taideopetus tukee maailmaa, jossa ihmisoikeudet sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kulttuurista monimuotoisuutta vaalien, ja jossa kaikilla tulisi olla mahdollisuus taideharrastukseen. Yhdenvertaisuuden ajatukselle perustuvassa opetuksessa pyritään helpottamaan erilaisten opiskelijoiden opiskelua heidän yksilöllisiä tarpeitaan huomioiden ja niihin vastaten. Opetuksen joustavuudella ja monipuolisuudella pyritään ratkomaan harrastamisen tiellä olevia esteitä.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan niiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että muiden kanssa.

Raahen opistossa taiteen perusopetus pohjaa kokonaisvaltaiseen ja kokemukselliseen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan tieto rakentuu oman osallisuuden ja tekemisen kautta. Opetuksessa huomioidaan, että opiskelija oppii myös muualla kuin koulussa ja taiteen perusopetuksessa. Opiskelija jäsentää oppimaansa jo aiemmin osaamansa ja tietämänsä sekä muilla elämänalueilla oppimansa pohjalta, omista yksilöllisistä lähtökohdistaan. Raahen opistossa tapahtuvassa taiteen perusopetuksessa opitaan toimimalla, tekemisen ja kokemisen kautta. Havainnot, tunteet, ajattelu ja motivaatio rakentavat oppimispolkua yhdessä vuorovaikutuksen ja reflektoinnin kanssa. Harjoittelulla on merkittävä osuus taiteen opiskelussa. Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja kärsivälliseen työskentelyyn ja sen kautta tapahtuvaan taitojen kehittymiseen. Oppija ymmärtää myös harjoittelun merkityksen taitojen kehittämisessä. Vaativasta ja pitkäjänteisyyttä edellyttävästä harjoittelusta pyritään tekemään mielekästä ja motivoivaa. Taiteen perusopetus kehittää monipuolisesti opiskelijan tietoja, taitoja ja osaamista taiteidenvälisyyttä sekä taiteen ja tieteen yhteyksiä hyödyntäen. Oman osaamisen kehittäminen tarjoaa myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia uuden luomiseen.

Raahe-opistossa taiteen perusopetus pohjautuu ajatukseen jokaisesta ihmisestä ainutlaatuisena yksilönä ja arvokkaana yhteisön jäsenenä. Tavoitteena on luoda yhteisö, johon jokainen voi tulla omana itsenään, jossa on turvallista työskennellä ja mahdollista ilmaista mielipiteitä. Opettaja auttaa opiskelijoita näkemään erilaisuuden rikkautena. Ryhmän ilmapiiristä luodaan yhdessä salliva, kannustava ja iloinen. Opettaja huolehtii, että jokainen opiskelija tulee kuulluksi ja huomioituksi. Opettaja tukee yhteistoiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä ryhmässä sekä eri ryhmien välillä. Raahe-opistossa hyvän ryhmähengen rakentamiseen panostetaan ja keinoina käytetään kannustavaa vertaispalautteen antamista, ilmiöiden yhdessä pohtimista, yhteisten teemojen suunnittelemista ja tavoitteiden asettamista. Opetus pyrkii tukemaan jokaisen opiskelijan yksilöllistä oppimista ja kehittymistä. Opiskelija on aktiivinen toimija, jonka oma motivoituneisuus ja kiinnostus muovaavat hänen oppimispolkuaan. Joustavat opetusjärjestelyt tarjoavat mahdollisuuksia erilaisille oppimispoluille, joihin opiskelija voi itse vaikuttaa. Aktiiviseen toimijuuteen kannustavalla opetuksella luodaan ja vahvistetaan kokemusta omasta osallisuudesta, jossa sekä opiskelijat että opettajat ovat osa omaa ryhmäänsä, oppilaitostaan, taiteenlajinsa edustamaa taideyhteisöä sekä koko ympäröivää yhteiskuntaa.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteen perusopetuksessa vahvistetaan opiskelijan taidesuhteen rakentumista sekä omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opiskelija oppii arvostamaan kulttuuriympäristöä ja muiden tekemää taidetta. Taideopiskelu kehittää ajattelun taitoja ja monilukutaitoa, vahvistaa opiskelijan identiteetin rakentumista sekä tukee kulttuurisen lukutaidon ja luovan ajattelun kehittymistä.

Opiskelija nähdään aktiivisena toimijana, joka hyödyntää taidetyöskentelyssään omia elämäkokemuksiaan. Opiskelijaa tuetaan yksilöllisissä kiinnostuksenkohteissaan, taiteellisissa valinnoissaan sekä tavoissaan havainnoida ja kokea maailmaa. Taidesuhte omakohtaistuu, kun tekeminen kiinnittyy opiskelijalle itselleen merkityksellisiin asioihin. Taidetyöskentelyn synnyttämät elämykset ja oivallukset antavat välineitä itsetutkiskeluun ja ihmisenä kasvamiseen. Taiteen perusopetuksessa pohditaan elämän merkityksellisyyttä ja jäsenetään maailmaa sekä yksilöllisen että yhdessä tekemisen kautta. Taiteelle olennaiset eksistentiaaliset, esteettiset, eettiset ja ekologiset kysymykset ohjaavat pohtimaan kuka minä olen, miten hyvä elämä rakentuu ja mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen tekeminen tukee opiskelijaa kiinnittymisessä häntä ympäröivään maailmaan; luonnonympäristöön, kulttuuriympäristöön ja yhteiskuntaan. Taideoppimisessa opitaan itse oivaltaen. Opiskelijalle annetaan mahdollisuuksia omien töiden ja taideprojektien suunnittelemiseen sekä erilaisten materiaalien, työtapojen, tekniikoiden tutustumiseen ja luovaan kokeilemiseen. Opiskelijan omat näkemykset ja ajatukset taiteesta nähdään arvokkaina, muualla karttuneet tiedot ja taidot tunnustetaan ja opiskelijaa kannustetaan uuden kohtaamiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia, ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan. Raahe-opistossa taiteen perusopetus toteutetaan ryhmäopetuksena. Oppilas oppii vuorovaikutuksessa opettajiin, muihin opiskelijoihin ja opetusryhmiin sekä eri taidealoihin. Oppiminen on yhteisöllistä: opitaan yhdessä, opitaan toisilta ja toimitaan vuorovaikutuksessa ympäristön ja materiaalien kanssa. Dialogisuus ja vastavuoroisuus ovat merkityksellisiä tiedon rakentumiselle. Vuorovaikutuksessa ympäristöön ja toisiin myös omat kokemukset saavat uusia merkityksiä. Yhteisöllisessä työskentelyssä jokaisen vahvuudet ja yksilöllinen kokemusmaailma hyödynnetään yhteiseen käyttöön. Toisten kokemusmaailmaan tutustuminen mahdollistuu, kun kohtaamisille luodaan turvalliset, erilaisuuden sallivat sekä jokaisen osallisuutta tukevat puitteet. Turvallinen ilmapiiri luo hyvän maaperän luovalle ilmaisulle sekä vahvistaa luottamusta omiin mahdollisuuksiin elämän eri alueilla.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Raahe-opistossa lähtökohtana on opettajien ja oppilaiden kokemus osallisuudesta, joka syntyy toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta. Raahe-opiston toimintakulttuuri perustuu avoimuuteen, opiskelijälähtöisyyteen sekä yhteisöllisyyteen, jotka edellyttävät yhdessä toimimista ja aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Toiminnalla pyritään edistämään hyvinvointia sekä kestävään elämäntavan mukaisia käytäntöjä sekä kulttuurien monimuotoisuutta.

Taiteen perusopetusta kehitetään tuntiopettajia kouluttamalla, opetussuunnitelmia päivittämällä, osallistumalla alan kansalliseen keskusteluun sekä erilaisten paikallisten monitaiteisten ja monialaisten sekä mahdollisuuksien mukaan kansainvälisten yhteistyöprojektien kautta. Vanhempia kuullaan ja heiltä pyydetään vuosittain palautetta opetuksesta. Opiston näyttelyjen ja sosiaalisen median kanavien kautta vanhemmat pääsevät näkemään ja arvioimaan työn tuloksia. Taiteen perusopetuksen oppimisympäristöt ovat sekä saman henkisten että erilaisten opiskelijoiden yhteistoiminnallisia kohtaamispaikkoja. Oppimisympäristöjen tavoitteena on olla kannustavia, rohkaisevia, innostavia, monipuolisia työtapoja mahdollistavia sekä toimia tienä kohti mahdollisuuksien maailmaan. Luovan työskentelyn edellytyksenä on, että opetustilat ovat viihtyisiä sekä sosiaalisesti että fyysisesti turvallisia. Oppimisympäristöjä suunniteltaessa huolehditaan, että erilaiset työturvallisuus-, ympäristöystävällisyys-, terveys- ja esteettömyystekijät tulevat huomioiduiksi. Erilaisuutta sallivassa ja yhteisöllisyyteen pyrkivässä oppimisympäristössä kaikki kokevat taustastaan tai sukupuolestaan riippumatta olevansa tervetulleita. Yhteistoiminnassa jokaisen yksilöllinen osaaminen tulee jaettavaksi yhteisön kesken. Oppimisympäristöjen kehittämisessä kiinnitetään huomiota taiteiden välistä sekä monialaista yhteistyötä tukeviin tekijöihin. Asianmukaisilla opetustiloilla, laitteistolla, välineillä sekä yksilöidyillä tilaratkaisuilla vastataan kunkin

taiteenalan erityistarpeisiin sekä mahdollistetaan laadukkaan ja monipuolisen taideopetuksen toteutuminen. Opetuksessa käytettävien digitaalisten laitteiden tulee olla laadukkaita ja ajanmukaisia sekä niin oppilaiden kuin opettajien hyödynnettävissä. Mobiililaitteet, myös oppilaiden omat laitteet, tuovat uusia mahdollisuuksia niin luokassa kuin luokahuoneen ulkopuolella toimimiseen. Sähköiset ympäristöt toimivat tiedotuskanavana, oppimislustoina, arvioinnin sekä yhteistoiminnallisen suunnittelun työkaluina.

3.3 Rakenne ja laajuus

Raahe-opistossa taiteen perusopetusta järjestetään kuvataiteessa ja käsityössä yleisen oppimäärän mukaisena. Opetusta on tarjolla lapsille ja nuorille. Oppilaaksi otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, erillistä pääsykoetta ei ole. Uusia ryhmiä perustetaan kysynnän ja mahdollisuuksien mukaan vuosittain. Opiskelun voi aloittaa myös jo käynnissä olevissa ryhmissä, mikäli niissä on tilaa.

Opetuksen laajuus on 500 oppituntia ja se kestää oppiaineesta riippuen 6-8 vuotta. Opinnot jakautuvat yhteisiin opintoihin (300 oppituntia) ja teemaopintoihin (200 oppituntia). Tarkemmat kuvaukset opintokokonaisuuksista löytyvät ainekohtaisista opetussuunnitelmista. Opetuksen tarkemmat sisällöt ja tavoitteet tarkennetaan lukuvuosisuunnittelussa toimintakausi kerrallaan ja niistä tiedotetaan opiskelijoille. Opetus koostuu viikoittain kokoontuvista ryhmistä.

3.4 Oppimäärän yksilöllistäminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppimäärää on mahdollista yksilöllistää vastaamaan opiskelijan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistämisen tarkoitus on, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Raahe-opistossa oppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että se mahdollistaa oppilaan taitojen kehittymisen oppilaan omista lähtökohdistaan.

Opiskelijan oppimispolun suunnittelussa huomioidaan opiskelijan aiempi osaaminen ja muualla hankitut taidot. Muualla suoritettuja taiteen perusopintoja tai muita taideopintoja voidaan lukea hyväksi opintoihin tapauskohtaisesti soveltuvilta osin. Opinnoista tulee esittää opetuksen antajan kirjallinen todistus. Hyväksi luettavien opintojen kelpoisuudesta päättää kunkin aineen virassa oleva opettaja yhdessä rehtorin kanssa.

3.5 Arviointi ja todistus

Opetushallitus päättää oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §). Taiteen perusopetuksessa oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijoiden taitojen kehittymistä. Palautteen tarkoitus on auttaa opiskelijaa kehittymään ja etenemään taiteen tekijänä ja kokijana. Itsearviointilla lisätään opiskelijan osallisuutta ja itseohjautuvuutta: opiskelija oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja kehittymismahdollisuuksiaan. Arvioinnin tavoitteena on kehittää oppimaan oppimisen taitoja sekä auttaa opiskelijaa omien tavoitteiden suuntaisessa opiskelussa. Oma oppimista

reflektoidessaan opiskelija omaksuu tavan tarkastella oppimistaan suhteessa aiempaan kokemukseen, oppimistehtäviin ja yhteistoimintaan muiden kanssa. Taiteen perusopetuksessa arviointi kohdistetaan kunkin taiteenalan yleisen oppimäärän oppimistavoitteisiin. Arviointi on eettisesti kestävä ja sen tulee olla myönteistä, oikeudenmukaista ja tasavertaista. Kannustavan, rohkaisevan ja realistisen palautteen tavoitteena on lisätä opiskelijan itsetuntemusta ja myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä uskoa omiin mahdollisuuksiin. Arviointi kannustaa opiskelijaa yksilölliseen luovaan ilmaisuun ja omien näkemysten edistämiseen puuttumatta opiskelijan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että myös epäonnistumiset ovat tärkeä osa oppimisprosessia. Taiteen perusopetus opettaa sekä ottamaan että antamaan palautetta. Oppimisen arviointi on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa sekä pitkäkestoista ja se koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista. Opiskelijat saavat opettajalta työskentelyn lomassa henkilökohtaisesti rohkaisevaa, kannustavaa ja monipuolista palautetta. Opiskelijoita ohjataan myös säännöllisesti arvioimaan omaa oppimistaan sekä antamaan palautetta toisten ryhmäläisten oppimisesta sekä opetuksesta.

3.5.1 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot, yhteensä 500 tuntia.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteen- alan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

4. KUVATAIDE

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja oman sekä muiden kulttuurien tuntemusta kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilailla on mahdollisuus opinnoissaan syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Opetuksessa painotetaan oppilaiden omaa kokemusmaailmaa, joka luo pohjan oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa kannustetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia, käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

4.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Taiteen perusopetuksen yleisiä opintoja edeltävää varhaisiän kuvataidekasvatusta annetaan alle kouluikäisille lapsille yhteensä 30 h.

4.1.1 Tavoitteet

- innostaa lasta kuvataiteen tekemiseen, taiteen perusasioihin ja tuntemiseen tutkivan, kokeilevan ja leikinomaisen toiminnan kautta
- kannustaa lasta itseilmaisuun ja pitkäjänteisyyteen käyttäen monitaiteellisia työskentelytapoja

- vahvistaa lapsen aktiivisuutta kokonaisvaltaisen, kaikki aistit mukana olevan oppimisen avulla
- ohjata ryhmässä toimimiseen ja muiden huomioon ottamiseen
- hyödynnetään lapsen omaa elinympäristöä ja siinä ilmeneviä visuaalisen kulttuurin ilmiöitä
- kannustetaan iloitsemaan omasta ja toisten työstä.

4.1.2 Keskeiset sisällöt

- motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan tutustumalla vaihteleviin työtapoihin sekä erilaisiin materiaaleihin ja välineisiin ja niistä huolehtimiseen
- harjoitellaan ryhmässä toimimista, toisten huomioimista ja työhön keskittymistä
- opetellaan pohtimaan, tulkitsemaan ja sanallistamaan omia tuntemuksia, kokemuksia ja havaintoja
- hyödynnetään opetuksessa mielikuvaoppimista.

4.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa yhteiset opinnot ovat 300 tuntia. Ne sisältävät viisi (5) eri opintokokonaisuutta, jotka on jaettu eri mittaisiin opintojaksoihin.

4.2.1 Tavoitteet

Taiteenalan perustaitojen hankkiminen, rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

4.2.2 Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista, ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä kuvalliseen muotoon
- tutkitaan ja pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön
- työstetään opittua kuvalliseen muotoon

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista
- tehdään omia kuvallisia esityksiä teeman mukaisesti

YHTEISTEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET (300h)

OPINTOKOKONAISUUS 1

OPINTOKOKONAISUUS 2

OPINTOKOKONAISUUS 3

OPINTOKOKONAISUUS 4

OPINTOKOKONAISUUS 5

4.2.3 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

Opintokokonaisuus 1 (60h)

Taidemaistiaiset (30h)

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti

Sisältö:

- inspiroidutaan ja tutustutaan eri taiteenaloihin tavoitteena innostaa taiteenvälisiin työskentelytapoihin sekä oppilaalle merkitykselliseen taiteeseen
- omien luontaisten mielenkiinnon kohteiden etsiminen eri taiteista
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Yhdessä tutkien (30h)

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin.
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen

Sisältö:

- luokkaan ja turvalliseen tekemiseen tutustuminen kaverit huomioiden
- erilaisiin materiaaleihin ja työvälineisiin tutustuminen
- välinehuollon harjoittelua
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Opintokokonaisuus 2 (60h)

Elämäni kuvat (n. 20h)

Tavoitteet:

- kannustaa ja innostaa oppilasta tutkimaan ja havainnoimaan ympäristöä visuaalisuutta moniaistisesti
- tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä oman kuvailmaisun kautta rohkaista oppilasta omaan kuvailmaisuun

Sisältö:

- oman elämänpiirin kuvittaminen
- omien havaintojen ja kokemusten kuvittaminen

Kuvataiteen alkujuurella (10h)

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsitteiden kehittymistä
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta näkökulmasta

Sisältö:

- tutustutaan kuvataiteen historiaan keskustellen ja katsellen kuvia

Etsin ja kokeilen (30h)

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, erilaisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään

Sisältö:

- oman ideoinnin ja ilmaisun korostaminen
- kuvataiteen erilaisiin tekniikoihin ja peruskäsitteisiin tutustuminen
- mediataiteeseen tutustuminen
- taidehistoriaan tutustuminen

Opintokokonaisuus 3 (60h)

Puhetta taiteesta (10h)

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia ja tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan, keskustelemaan niistä ja ilmaisemaan näkemyksiään
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Sisältö:

- erilaisten teosten tutkiminen
- taiteen eri lajeihin tutustuminen
- taidefilosofian alkeet

Median kuvat (20h)

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan median ilmiöitä visuaalisesta näkökulmasta ja jatkamaan omia tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan mediakulttuuria yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta sekä siinä ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omia arvojaan mediaan liittyvässä kuvailmaisussaan ja toiminnassaan
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Sisältö:

- median ilmiöihin ja mediaympäristöihin tutustuminen.

Sano se omin kuvin (30h)

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin

Sisältö:

- kuvataiteen keinoin vaikuttaminen, kantaa ottaminen ja osallisuus, omien arvojen pohtiminen

Opintokokonaisuus 4 (60h)

Kuvanlukutaito (30h)

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan omia tulkintoja ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Sisältö:

- kuva-analysimenetelmiin tutustuminen
- omien ja muiden kuvien analysointi

Taidekentällä (10h)

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan taiteen kenttään, -prosesseihin ja työskentelytapoihin

Sisältö:

- paikalliseen taiteeseen tutustuminen
- taiteen eri instituutioihin ja -kulttuurikohteisiin tutustuminen
- taiteen ammattilaisten työskentelyyn tutustuminen

Yhteisötaide (20h)

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta toimimaan ja osallistumaan erilaisiin ryhmiin ja yhteisöihin yhteisötaiteen keinoin
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan yhteisötaiteessa ilmeneviä arvoja

Sisältö:

- yhteisötaiteeseen tutustuminen
- yhteisötaiteellinen projekti

Opintokokonaisuus 5 (60h)

Muut kulttuurit kuvataiteessa (30h)

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- innostaa ja rohkaista oppilasta tutustumaan eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen

Sisältö:

- eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen tutustuminen ja kansainvälisyys

Omalla kartalla (30h)

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta omaan ilmaisuun kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään taiteen keinoin

Sisältö:

- omien persoonallisten valintojen tekeminen omassa työskentelyssä
- töiden aiheeseen sopivien tekniikoiden valinta

4.3 Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa teemaopinnot ovat 200 tuntia. Teemaopinnot sisältävät vaihtoehtoisia ja vapaasti valittavia yhteisesti sovittavia opintokokonaisuuksia, joissa korostuvat yhteistyö, taiteidenvälisyys ja omat kiinnostuksen kohteet. Opintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja / tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia. Teemaopintojen opintokokonaisuuksia voi suorittaa yhteisten opintojen rinnalla tai niiden jälkeen.

4.3.1 Tavoitteet

Oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen, kuvallisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen sekä vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Taidesuhte

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta

- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

4.3.2 Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan ja toteutetaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämämpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä
- pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- sovelletaan opittua omiin teoksiin ja hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista
- sovelletaan opittua omiin teoksiin

4.3.3 Kuvataiteen teemaopintojen opintokokonaisuudet

Ajankohtaiset ilmiöt 100 h

Taiteiden rajapinnoilla

Tavoitteet:

- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteiden ja näkemystensä mukaisessa tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Sisältö:

- toimitaan hyödyntäen taiteidenvälisyyttä ja yhteisöllisyyttä
- pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Yhteisöllinen prosessi

Tavoitteet:

- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan

- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot ryhmässä toimiessaan

Sisältö:

- toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa ja hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- työskennellään pitkäjänteisesti esimerkiksi projektissa
- dokumentoidaan työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Omat ympäristöt

50/h opintojakso, valitaan toinen yhteisesti sopien

Tutkiva taide

Tavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan

Sisältö:

- hyödynnetään taiteen ja tieteen yhteyttä sekä digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa
- käsitellään taiteen historiallisia merkityksiä
- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja

Ympäristö

Tavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Sisältö:

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista

- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Taiteilijan maailma

50/h opintojakso, valitaan toinen yhteisesti sopien

Minä taiteilijana

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta taidekäsitteiden kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- rohkaista ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään, mielipiteitään, havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti toimiessaan

Sisältö:

- syvennetään ja kehitetään omaa itsenäistä työskentelyä omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, elämänpiiristä ja omista kuvista nousevia henkilökohtaisia merkityksiä
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Taiteellinen esittäytyminen

Tavoitteet:

- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään

Sisältö:

- omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen ja teosten esiin tuominen oppilaan valitsemalla tavalla

- harjoitellaan sanallistamista
- tutustutaan nykyaikaisen toimintatapoihin
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

4.4 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

4.5 Oppimisen arviointi kuvataiteen perusopetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

5. KÄSITYÖ

Käsityön yleinen oppimäärä tarjoaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot tukevat kasvua, itsetuntemusta, omaa ilmaisua, ongelmanratkaisua ja tekemisen tapaa. Käsityötaidot kehittyvät tutkivalla ja elämyksellä lähestymistavalla. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun ja tekemisen kautta.

Opinnoissa pohditaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä tutustutaan paikalliskulttuuriin. Ympäristöä ja kulttuuria havainnoidaan ja havaintoja sovelletaan omissa työskentelyissä. Yhdessä pohditaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista eri (ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä) näkökulmista. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa elinikäiselle käsityöharrastukselle.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä tarkastelemalla löydetään uusia oivalluksia, ideoidaan ja valmistetaan uutta. Opettaja kuuntelee, ohjaa ja osallistaa rohkaisten ja innostaen.

5.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille.

5.2 Käsityön yhteiset opinnot

Käsityön yleisen oppimäärän opinnoissa yhteisten opintojen osuus 300 h ja ne on jaettu neljään opintokokonaisuuteen.

5.2.1 Tavoitteet

Opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilasta innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata oppilasta välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityörytityyden traditiota

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestäväen kehityksen näkökulmasta
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun

5.2.2 Keskeiset sisällöt

Näitä sisältöjä voi sisältyä kaikkiin tai valinnaisesti joihinkin opintokokonaisuuksiin. Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologia liittyy materiaaleihin, valmistukseen ja tietoteknologian hyödyntämiseen, mitä tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Muotoilun avulla saadaan tuotteelle tai toiminnalle merkitys, muoto ja toimivuus. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat Esine- ja tekstiiliympäristöt, Pukeutuminen, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista.

- tutustutaan tekstiili- ja taidehistoriaan ja pohditaan menneisyyden vaikutusta tähän päivään
- tutustutaan eri kulttuureihin näkökulmina paikalliskulttuuri - muut kulttuurit; osakulttuuri - valtakulttuuri
- pohditaan ja kokeillaan käsityön, designin, taiteen, tieteen ja teknologian yhteyttä tuotteiden funktion, käytettävyyden ja viestin kautta
- otetaan huomioon suunnittelussa ja valmistuksessa esteettisyys, ekologisuus ja eettisyys
- menetelmänä ongelmanratkaisu

Pukeutuminen

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista.

- perehdytään pukeutumisen historiaan ja kulttuureihin sekä vaatetukseen eri puolilla maailmaa
- tutustutaan muotiin, designiin ja trendeihin
- pohditaan mitä vaatteet viestivät sekä miksi ja kenelle (massalle vai yksilölle) vaatteita valmistetaan
- pohditaan ja kokeillaan käsityön, taiteen ja tieteen yhdistämistä

- toteutetaan kokonainen käsityöprosessi: ideointi, ilmaisullisuus, suunnittelu, suunnitteluongelma ja valmistus

Palveluympäristöt

Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Palveluympäristö käsittää yhdessä tekemistä, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia sekä sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

- pohditaan mitä on elämyksellisyys ja palvelun tuottaminen
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikallisiin verkostoihin ja tutustutaan muualla oleviin vertaisryhmiin
- tuotos (elämys, palvelu) voi olla verkkoon jaettava ja erilaisiin ympäristöihin vietävissä
- toteutustapana projekti, joka voi olla osa jotain kokonaisuutta

Rakennetut ja luonnon ympäristöt

Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

- tarkastellaan ympäristöjä tutkimisen, tekemisen ja toteuttamisen näkökulmista painottaen kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia
- havainnoidaan kuinka monitahoisia ja tarpeen mukaan muuntuvia ympäristöt voivat olla
- pohditaan millainen on
 - kehittävä, oppimista ja vuorovaikutusta edistävä
 - terveellinen, turvallinen
 - kunnioittava ja rohkaiseva ympäristö
- tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa; museot, kirjastot, päiväkodit jne.
- hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa
- luodaan omasta ympäristöstä oppilaiden toiveet ja tarpeet huomioiva, aktiivisuuteen ja itsenäiseen oppimiseen kannustava sekä yhteisöllinen ympäristö, jossa on oppilaiden tuotoksia esillä.

YHTEISTEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET (300h)

TYÖKALUPAKKI (60h)

KÄSITYÖTARINA (60h)

LUONNOKSIA JA LUOMUKSIA (90h)

FUTURE (90 h)

5.2.3 Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuuksiin kuuluu neljä eri osa-aluetta. Työkalupakki (tutkiva - keksivä- kokeileva) on 60 h kestävä opintokokonaisuus. Käsityötarina (oma kokemus - suhde ympäristöön - minun tarinani) on myös 60 h kestävä opintokokonaisuus. Luonnoksia ja luomuksia (suunnitteleva - pohtiva - toteuttava) sekä Future (haaveita - tavoitteita - tulevaisuusnäkökulma) ovat opintokokonaisuutena 90 h.

Työkalupakki (60h)

Tutkiva - keksivä- kokeileva

Tavoitteet:

- vahvistaa oppilaan kokemuksia käsillä tekemisen ilosta, elämyksellisyydestä ja leikkillisyydestä tuotteiden valmistuksessa
- käsityön tekemisessä tarvittavien perustaitojen ja -tietojen oppiminen
- motoriset taidot kehittyvät tekemisen kautta
- annettujen työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksien ymmärtäminen, tulkinta ja näiden kokonaisuuden ja yhteyden lopputulokseen hahmottaminen
- ympäristön havainnointi ja yhdessä toimiminen vuorovaikutteisesti toiset huomioiden, niin että kaikki pääsevät osalliseksi toiminnasta

Sisältö:

- työvälineiden turvallisen käytön harjoittelu
- toimiminen yhdessä tutussa ja turvallisessa oppimisympäristössä, jossa oppimisen ilmapiiri on avoin, turvallinen ja kannustava
- erilaisten tekniikoiden ja materiaalien kokeileminen
- opittujen taitojen hyödyntäminen ja työohjeiden soveltaminen leikkimielisesti omiin tuotoksiin

Käsityötarina (60h)

Oma kokemus - suhde ympäristöön - minun tarinani

Tavoitteet:

- oppia soveltamaan taitoja, tietoja ja ymmärrystä käsityöilmaisun perusteista, käsityötaiteesta, kulttuuriperinnöstä ja taiteidenvälisyydestä sekä käsityön kulttuurisista merkityksistä
- oppilaan innostaminen aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä ja auttaa ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota
- rohkaisee oppilasta tuomaan näkyväksi oma käsityötarina: ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista sekä kannustaa pohtimaan käsityötä kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta

Sisältö:

- paikallisesti museoiden käsityökokoelmiin ja taidenäyttelyihin tutustuminen
- kuvien katselu ja käsityönäytteisiin tutustuminen hypistellen
- oman ilmaisun toteuttaminen käsityön keinoin niin, että työskentelyn lähtökohta on enenevässä määrin oppilaslähtöistä, oppilaan kiinnostuksen kohteista lähtevää

- taidon ja tiedonrakenteluun painottuen käsityötuotteen tekemine johonkin perinteeseen, valmistustekniikkaan, välineen käyttöön tai materiaaleihin liittyen
- opintokokonaisuuden aikana kootaan tarinaan painottuva oppimiskansio, jaetaan tuotoksia sekä arvioidaan keskustellen omaa työskentelyä

Luonnoksia ja luomuksia (90h)

Suunnitteleva - pohtiva - toteuttava

Tavoitteet:

- ohjata ja tukea oppilasta oman ilmaisun löytämisessä
- tutkiminen, uteliaisuuden herättäminen ja oppilaan kiinnostus ovat enenevässä määrin lähtökohtia työskentelylle
- oppilas kehittää suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitoaan, teknologiaosaamistaan sekä huomioi eettisyyden, kestävän kehityksen ja kulttuurin moninaisuuden näkökulman työskentelyn aikana
- oma ilmaisu, aktiivisen toimijan ja vastuullisen kuluttajan rooli sekä tutkimuksellinen ote tukevat oppilaan kasvua kädentaitojen tekijänä ja ymmärtäjänä

Sisältö:

- opintokokonaisuuteen sisältyvän käsityöprosessin suunnitteluvaiheessa pohditaan laajasti eri vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia
- käsityö voi olla suunnittelun kautta syntynyt tuote, sen osa tai prototyyppi, jota voidaan arvioida esimerkiksi käytettävyyden, innovatiivisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista
- opintokokonaisuuden aikana kootaan oppimiskansio, jaetaan tuotoksia sekä arvioidaan keskustellen omaa työskentelyä

Future (90h)

Haaveita - tavoitteita - tulevaisuusnäkökulma

Tavoitteet:

- omien haaveiden ja tavoitteiden hahmottaminen
- tulevaisuusnäkökulma auttaa oppilasta näkemään omien valintojensa vaikutusta pitkällä aikavälillä ekologisuuden kannalta
- oman työskentelyn mielekkyyden näkökulma kannustaa oppilasta kuluttajana myös kriittisyyteen.

Sisältö:

- toteutettava tuote voi olla suunnitteluun ja muotoiluun painottuva, mutta lopputuloksena voi myös olla dokumentoitu luova prosessi
- tekemisessä merkittäviä ovat muodostuneet ajatukset, tunnetilat, kyky tarkastella asioita erilaisista näkökulmista sekä uskallus kokeilla uutta.

5.3 Käsityön teemaopinnot

Käsityön yleisen oppimäärän opinnoissa teemaopintojen osuus 200 tuntia. Teemaopinnot sisältävät vaihtoehtoisia ja vapaasti valittavia yhteisesti sovittavia opintokokonaisuuksia, joissa korostuvat yhteistyö, taiteidenvälisyys ja omat kiinnostuksen kohteet. Opintoihin sisältyy

oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja / tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

5.3.1 Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus.

5.3.2 Keskeiset sisällöt

Näitä sisältöjä voi sisältyä kaikkiin tai valinnaisesti joihinkin opintokokonaisuuksiin. Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta

kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

5.3.3 Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet

Ajankohtaiset ilmiöt

100 h

Taiteiden rajapinnoilla

Tavoitteet:

- taiteiden välinen ymmärrys ja raja-aitojen poistuminen eri taiteenalojen välillä sekä oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus muiden tpo:n oppilaiden kesken
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteiden ja näkemystensä mukaisessa tai yhteistoiminnallisessa taiteellisessa työskentelyssä
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan käsityötaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Sisältö:

- toimitaan hyödyntäen taiteidenvälisyyttä ja yhteisöllisyyttä sekä tekemällä yhteistyötä ja yhteisiä projekteja tpo:n taiteenalojen välillä
- pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Yhteisöllinen prosessi

Tavoitteet:

- vuorovaikutustaitojen ja kulttuurisen tuntemuksen kehittyminen
- oppilaan tukeminen osaamisensa kehittämisessä yhteistoiminnallisessa taiteellisessa ja käsityöllisessä työskentelyssä
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käsityötaiteen keinoin
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot ryhmässä toimiessaan
- hyvinvoinnin lisääminen ja osallisuuden kokeminen

Sisältö:

- toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa painottaen luovaa ongelmanratkaisua ja hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikallisten verkostojen toimintaan
- työskennellään pitkäjänteisesti esimerkiksi projektissa
- dokumentoidaan työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Omat ympäristöt

50/h opintojakso, joista valitaan toinen yhteisesti sopien

Tutkiva taide

Tavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan tekstiilitaiteen keinoin taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoinnin kautta
- ohjata oppilasta laajentamaan muodin, designin, trendien ja käsityötaiteen tuntemustaan sekä kehittää taitoa tutkia niitä tekijän, käyttäjän ja teoksen/tuotteen näkökulmista.

Sisältö:

- hyödynnetään taiteen ja tieteen yhteyttä sekä käytetään hyväksi tieto- ja viestintätekniikkaa
- käsitellään muodin, designin trendien ja käsityötaiteen historiallisia merkityksiä
- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja käsityötaiteen lajeja
- opinnot toteutetaan oman tutkimuksen pohjalta ja suurelta osin itsenäisesti työskennellen

Ympäristö

Tavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan
- kehittää oppilaan taitoa havainnoida ympäristöä ja käsityökulttuuria
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Sisältö:

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia
- yritysvierailut, näyttelyt

Taiteilijan maailma

50/h opintojakso

valitaan toinen

Taiteellinen esittäytyminen

Tavoitteet:

- oppia tarkastelemaan teemoja kokonaisvaltaisesti yli taidealarajojen
- pohditaan tieteen, taiteen ja käsityön yhteyttä sekä teknologian käyttömahdollisuuksia
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan käsityötaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sekä yrittäjyyden tuntemustaan
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään

Sisältö:

- omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen ja teosten esiin tuominen oppilaan valitsemalla tavalla
- harjoitellaan sanallistamista
- tutustutaan käsityötaiteen toimintatapoihin
- menetelmänä esimerkiksi pop up, joka voidaan toteuttaa yhteisöllisesti eri taidealueiden kokonaisuutena visioiden uutta ja ennennäkemätöntä sekä hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Minä taiteen tekijänä

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen ilmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia teoksia tekemällä ja niitä tulkitsemalla, keskiössä ovat omat kiinnostuksen kohteet niin että oppilaan rohkeus, tunteet ja tulkinnat pääsevät esille
- tukea oppilasta osaamisen kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään ilmaisun taitojaan
- rohkaista ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään, mielipiteitään, havaintojaan ja ajatuksiaan käsityötaiteen keinoin
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti toimiessaan

Sisältö:

- syvennetään ja kehitetään omaa itsenäistä työskentelyä omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- tiedonhankinta painottuu kokeilujen tekemiseen tai tiettyjen tunnetilojen ja asioiden ilmaisemistapojen pohtimiseen
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja teoksista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia: käsityöprosessi on jatkuvaa ongelmanratkaisua, joten oppiminen, testaaminen ja kokeilu voivat tarkentaa suunnitelmaa
- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, elämänpiiristä ja omista teoksista nousevia henkilökohtaisia merkityksiä
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

5.4 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa. Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

5.5 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä käsityön tekijänä. Oppilaalle annettava palaute on kannustavaa ja ohjaavaa.

Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin (arviointikeskustelu, itse- ja vertaisarviointi, näyttelyt ja esittäytymiset). Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnissa käytetään sähköistä tai muuta oppimispäiväkirjaa. Oppimispäiväkirjassa oppilas analysoi ja reflektoi omaa tekemistään. Oppilas saa työskentelyn aikana jatkuvaa sanallista palautetta.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Kuva Johanna Penttilä

Etukannen kuva Ilona Parttimaa

Raahe-opisto